

Sürdürülebilir olmada, ilerlemede hepimize görev düşüyor!

Cenk Göksan- EMRI Kurucu Ortağı ve TÜYİD Yönetim Kurulu Üyesi

Yeni bir döneme girdik ve ilerliyoruz. Bu dönemin adı VUCA. VUCA, İngilizce Volatility, Uncertainty, Complexity ve Ambiguity kelimelerinin baş harflerinden oluşan bir kısaltma. Oynaklık, Belirsizlik, Karmaşıklık ve Opaklığı ifade ediyor. İnsanoğlu buna benzer dönemleri daha önce de yaşamıştı ve yaptığı yeni buluşlarla, yeni yönlenmelerle evirildi; tarım ve endüstri devrimini yaptı, şimdi de dijital devrimi gerçekleştirmekte. Bu dönemin bir VUCA dönemi olduğunun farkındayız ya da değiliz ama bugünlerde kendimize bir yön aradığımızı ve doğru yöne gitmeye çalıştığımızı söyleyebiliriz sanırım. Her zamanki gibi doğru yöne ulaşmanın kolay ve zor yolları var mutlaka, ortak seçimlerimiz bizi hep birlikte oraya götürecektir. Bu arada yeni dönemin kodları gün yüzüne çıkmaya başladı bile.

Bu yeni döneme yepyeni risklerle giriyoruz. Dünya Ekonomi Forumu'nun 2020 Global Riskler Matriksi'ne göre bu risklerin en başında iklim, habitatın bozulması, su, gıda ve bu nedenlerden dolayı potansiyel zorunlu göç ve sosyal kargaşa gibi konular geliyor. Davos'ta bu yıl Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (ÇSY) riskleri ve bu alanda olası yatırımlar temel konular içinde ele alınırken öne çıkan önemli noktalar¹ şöyle oldu.

İklim riski 2017'den beri riskler arasında en ön sırayı alırken olası senaryolar 2025 yılında 1,8 Milyar insanın susuzluk riskiyle karşı karşıya olduğunu, 800 Milyon insanın ise yükselen deniz seviyelerinden etkileneceği ve bu nedenle 143 Milyonun göçe zorlanacağı şeklinde idi. Ayrıca vahşi hayvanlar habitatlarını kaybettikçe insanoğluna Korona virüs gibi bazı hastalıkların geçme olasılığı belirtiliyordu.

Bu yıl Merkez Bankalarının Merkez Bankası olarak bilinen Bank of International Settlements (BIS) iklim riskinin gelecekte potansiyel bir finansal krizin

tetikleyicisi olabileceğini, bu farklı riskten kaçınmanın geleneksel risk yöntemleriyle değil, karmaşık (Complex) ve belirlenemeyen (Unpredictable) olası etkileri nedeniyle, özgün değerlendirmeler ve önlemlerle gerçekleştirilebileceğini belirtti. Burada iki kelimenin altını çizmek istedim; çünkü bunlar VUCA dönemini betimleyen kelimeler.

Bu arada önemli bazı Merkez Bankaları ÇSY konularını dikkate almak üzere düzenli istişareler yapma ve ileriye dönük risklere karşı önlemler üretme kararı aldı. Bazı büyük bankalar ise, 90 Trilyon ABD dolarını yönlendiren yatırımcıların ortak bir girişimi olan Principles for Responsible Investment (PRI)'dan sonra Principles for Responsible Banking girişimini başlattı. Burada bazı sözcüğüne dikkat çekmek isterim; özellikle çevreden kaynaklanan global etki, kamuoyundan tepkiler ve kurum içi özeleştiriler arttıkça bu kurumların sayısı da giderek artmakta.

Konuya bakarken önemli olan bir nokta, zaten ileride bir gün reaktif olunacakken şimdiden proaktif olmak açıkçası daha iyi olacak gibi görünüyor. Neden? Yeni döneme/çağa ayak uydurabilmek için, yumurta kapağına dayanmadan önlem alabilmek için, yeni Y ve Z kuşaklarının beklentilerine doğru cevap verebilmek için, daha da önemlisi çağın ötesinde ve öncü olabilmek için; hepimizi, herkesi ilgilendiren global mirasımıza etki edecek hayati bir konuda liderlik yapabilmek için.

İş dünyasının yatırım büyükelçileri olarak bizler, "Yatırımcı İlişkileri Yöneticileri" bu etkileri şimdiden yakinen hissediyoruz. Artık daha fazla yatırımcı ÇSY konularında şirketlerimizin neler yaptığını ve ne yapmayı hedeflediğini soruyor. Gün geçtikçe artık daha fazla yatırımcı tüm fonlarında ÇSY konularının değerlendirildiğini ve belli alanlarda ilerleme

görmedikleri takdirde yatırımlarını azaltabileceklerini ya da kesebileceklerini söylüyor. Daha önce de belirttiğim gibi UN Global Compact ve UNEP-FI'nin kurucu ortağı ve destekçisi olduğu PRI, 2500'ün üzerinde ve 90 Trilyon ABD dolarına yön veren bir yatırımcı kitlesinin katılımıyla Sorumlu Yatırım (Responsible Investment) yönünde yatırımların gerçekleşmesine daha fazla yön veriyor ve yatırımcıları ortak noktada birleştiriyor. Bu trend artarak devam edecek gibi görünüyor.

Peki bu konuda TÜYİD olarak sizin için ne yapıyoruz? Kronolojik olarak;

Birleşmiş Milletler'in Küresel İlkeler Sözleşmesi (Global Compact) 29 Nisan 2015 tarihinde imzacısı olduk ve Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı destekliyoruz.

18 Ekim 2018 tarihinde sürdürülebilirlik konusunda güçlü performansı olan başarılı şirketlerin, çok değerli akademisyenlerin, yatırımcıların ve uzmanların temsil edildiği yetkin bir Çalışma Grubu oluşturduk.

UN PRI'nin 3 Nisan 2019 İstanbul toplantısına katılarak bu konuda farkındalığa katkı sağladık.ⁱⁱ

PRI ve ICGN tarafından birlikte hazırlanan; Şirketlerin ÇSY Raporlaması hakkında küresel yatırımcı örgütleri tarafından hazırlanan bir tartışma metnini Türkçe'ye çevirerek değerli bir kaynak yarattık.

Yönetim Kurulu olarak Sürdürülebilirlik ve Sorumlu Yatırım alanlarında şirketlerimizin farkındalığını artırmayı ve ilgili kurumlarla iş birliğini ve düzenleyici kurumlara gereken desteği vermeyi ana hedeflerimizden biri olarak belirledik. Bu konudaki vizyonumuzu Yüksek İstişare Kurulumuzla 18 Eylül 2019 tarihinde paylaştık ve uzun vadeli bir plan oluşturduk.

Bu konuda siz şirketlerimize ve sorumlu kurumlara yardımcı olmak hedefiyle web sitemizde bir "Sürdürülebilirlik" bölümü oluşturuyoruz. Burada faydalanabileceğiniz bilgi kaynaklarını, Yatırımcı İlişkileri Sürdürülebilirlik El Kitabı'nı, seminer ve aktivitelerimizi bulabileceksiniz.

Konu hakkında uzman kişilerden oluşan seminer, eğitim ve çalıştaylar gerçekleştiriyoruz.

Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK) eylem planı kapsamında, Borsa İstanbul sorumluluk alanları içerisinde yer alan "Küresel sürdürülebilir yatırım akımlarından firmalarımızın daha fazla pay almasının teşvik edilmesi" konusunda ilgili görev güçlerinde yer alarak karar alıcılara destek oluyor ve şirketlerimizin görüşlerini de kapsamlı olarak temsil ediyoruz.

Ülke olarak böyle bir hedefe doğru ilerlerken, şirketlerimizin ve ülkeye yatırımcı beklentilerini birinci elden ileten siz değerli yönetici arkadaşlarımızın da katılımıyla "Sürdürülebilirlik ve Sorumlu Yatırım" alanlarında en iyiye ulaşacağımıza inanıyorum. Her zaman söylediğim gibi, Türkiye en iyiyi hak ediyor.

ⁱ <https://www.barrons.com/cdn.ampproject.org/c/s/www.barrons.com/amp/articles/13-esg-investing-trends-to-watch-for-in-2020-51580385602>

ⁱⁱ <http://www.sseinitiative.org/home-slider/exchange-in-focus-borsa-istanbul-co-hosts-pri-workshop-and-esg-integration-programme/>